

Wedden dat wij volhouden!

Er zijn in onze omgeving - en dat geldt voor veel plaatsen – nog al wat mensen die afhaken, die het laten afweten. Bij sportclubs – dat is bekend - zegt menig een op, want het kost te veel moeite. In het parochie-leven laten veel mensen het afweten. Máár... er zijn er gelukkig ook velen, die stilletjes en stoer doorgaan met hun staan in de Kerk, met hun werk voor de kerk. Niet álle koorleden, acolieten, vrijwilligers en bestuursleden laten zich van de wijs brengen.

Plekken waar wij veel van kunnen leren, plekken, die ons kunnen bemoedigen zijn de Oostbloklanden. Tijdens het communistische regime leefde bijna bij allen het noodlotsgevoel: we komen nooit meer uit de klauwen van dat verschrikkelijke communistische systeem, dat “Béést” werd genoemd. Er zijn mensen doorgestaan met hun geloofsbeleving en daarin oud geworden. En zie, het onmogelijke gebeurde: mensen hebben zich uit de klauwen van het regime gevochten. De aanhouder wint, zegt ons spreekwoord.

Een voorbeeld uit Tsjechoslowakije: Maria Kaplanová is één van die persoonlijkheden die het met haar man en kinderen volgehouden heeft tijdens de pesterijen en intimidatie van de staatsorganen. Haar man, één van de eerste ondertekenaars van de verklaring Charta’77 over de mensenrechten, werd gearresteerd en veroordeeld tot enkele jaren gevangenisstraf. De opvoeding van hun kinderen in een christelijke geest werd tegengewerkt. De staat propageerde middels het onderwijs de atheïstische levensovertuiging. Hun kinderen waren op school vaak mikpunt van spot. Deze familie spreekt nu over deze tijd als over een tijd van *loutering*.

Mensen werden gedwongen tot een beslissing óf voor het belijden van het geloof in Christus óf tegen Hem. De familie Kaplanová verloor daarmee haar goede maatschappelijke positie. “Vaak waren er maar enkelen die de Kerk overeind hielden” – zo schrijft Maria Kaplanová. Ook van haar kinderen werden er verhoord, geslagen en opgesloten, maar ook zij bleven trouw aan een leven uit het christelijke ideaal. Zij baden: “Geef ons dat wij Uw kruis ook in vreugde, bewust van zijn waarde en genade, mogen dragen.” Dit volhouden en doorgaan van bewust levende mensen heeft bijgedragen aan de religieuze ervaring in Tsjechoslowakije en heel bekend ook in Rusland.

Ik behoor ook tot de priesters die zich zorgen maken als er maar een handjevol mensen naar de kerk is gekomen. Ik vind het erg dat zoveel mensen niet meer dóór hebben hoe persoonlijk God van ons houdt en onder ons aanwezig is. En je vraagt je af: zal het ook aan mij liggen, wáár ligt het aan mij?

Velen met mij, die naar de kerk komen, hebben moeite met die open plaatsen. Het kan een gevoel van moedeloosheid oproepen; je in de steek gelaten voelen door hen die wegblijven. En als het ouders zijn die hun kinderen niet meer in de kerk zien, vragen zij zich soms ook nog af wat zij dan wel verkeerd gedaan hebben. Naast hen is er een grote groep van mensen die zeggen dat zij niets vinden in de kerk. Zij zijn langzamerhand afgehaakt. Vaak ook heel begrijpelijk! Ik kom daar nog op terug.

Maar onder ons hier zijn er mensen die komen én blijven, die minstens *iets* gezien hebben dat hen ondanks alles doet doorgaan. Wat stelt ons in staat om alle tegenkrachten te relativeren? Ik mag toch zeggen, dat wij – hier samen - wéten wat er in ons viertal gebeurt. Mensen - woorden, de twee-eenheid van levensgaven n.l. brood en wijn, samenzijn ... dat alles heeft een *nieuwe* betekenis en inhoud! Een betekenis en inhoud die van elders komen, van verder dan wij reiken kunnen.

Maar ... gaat het wel dáárom, dat wij zoveel mogelijk mensen in de kerk krijgen? Is Jezus daarvoor gekomen? Het gaat er om dat mensen de Blijde Boodschap, de Blijmakende Boodschap vinden in ónze manier van “zijn”, zich daaraan optrekken, er aan opleven en daardoor met nieuwe ogen gaan zien. Ja, dán beginnen mensen zelf te doen wat Jezus gedaan heeft.

En dan kan het niet anders – ik ben daar zeker van – dat zij elkaar ook zullen ópzoeken, zullen sámenkomen om te danken en elkaar te bemoedigen. Dan ervaren andere mensen, óók buitenstaanders, de warmte, de mildheid, die gaat leven in zulke mensen, ook al is, gelukkig, niets menselijks hen vreemd.

Dierbare aanwezigen, dat is heel wat anders als een kerk-in-staat-van-verdediging, een Kerk die product is van angst en ongelooft.

Zouden wij niet mogen zeggen, dat er een ingrijpende positieve verandering bezig is? Tegenwoordig zijn wij meer dan ooit op de hoogte van de vragen van onze tijd. Dat is soms best lastig. Onwetendheid is vaak gemakkelijker. Bovendien maken wij kennis met een technologie die schijnbaar het onmogelijke mogelijk maakt. Wat vroeger alleen tot het terrein van God leek te behoren, komt nu ineens binnen het bereik van mensen.

Mensen zijn – gelukkig – kritischer geworden; zijn zelf gaan nadenken én zéggen wat zij er van denken. Wij mensen willen geen bevoogding meer, niets wat lijkt op aantasting van onze persoonlijke vrijheid. Het is goéd, dat daardoor ons godsbeeld gaat veranderen. Vroeger konden wij God verbinden met het Alziende Oog, dat je bijvoorbeeld in Den Bosch in de koepel van de Sint Jan nog tegenkomt. God werd verbonden met hel en verdoemenis, met strengheid en straffen ... een onmenselijke (boven)menselijke God. God vroeg onderwerping van ons, kleine mensen. Gelukkig kunnen we dat niet meer accepteren. Dat is ook mensonwaardig én Godonwaardig; godslasterlijk ... zou ik willen zeggen! Ik weet, dat daarom veel mensen zijn afgehaakt, ook veel oude mensen. Ik ken heel persoonlijk hun woede en boosheid op de Kerk en haar vertegenwoordigers. En, dit proces van afhaken zal blijven doorgaan totdat wij dat vroegere primitieve godsbeeld helemaal hebben loslaten en oog krijgen voor het godsbeeld van de Bijbel. En dat vraagt tijd ... rijpheid van de tijd!

Is die tijd nu gekomen?!

God, Die van ons houdt als een Vriend ... en een vriend is iemand die alles van je weet en toch van jou houdt. God, Die van ons houdt zoals een bruidegom van zijn bruid. God, Die met ons verbonden is zo vast als een wijnrank vastzit aan de wijnstok en dezelfde sappen bevat als de wijnstok. God die op zoek is naar ons en ons zelfs wil bewonen als Zijn huis. Dit is onze werkelijkheid! Dit zijn geen versleten woorden, dit is onze waarheid! God verliefd op de mens. En als je hiervan overtuigd raakt, vraag je je verbaasd af wat God toch wel in jou ziet. Hij ziet zóveel in ons, dat Hij Zijn hemel achter Zich liet om letterlijk in onze huid te kruipen; te voelen wat wij voelen, mee te maken wat wij mee maken, niet beter wil zijn dan wij zijn. Zó'n liefde ... ongelooflijk! Maar dat is de waarheid én onze werkelijkheid. Zo dicht liggen hemel en aarde, God en mens bij elkaar.

Als veel barbaarse opvattingen over God zoals een straffende God, als de God-boven-ons en niet tussen-ons ... als dié vroegere gedachten rond God weggestorven zijn en niet meer doorgegeven kunnen worden, worden mensen zich weer bewust van hun huidige ontoegankelijkheid, van hun dikheid. Dan bereiken we het eindpunt van diepe dalen en donkerte naar nieuw leven.

Je kunt zeggen: "maar jonge mensen hebben toch geen weet meer van de angstaanjagende praktijk in de Kerk. Dat kan toch geen reden meer zijn van hun wegblijven en ongeïnteresseerdheid nú?" Máár, onze jongeren gaan wel om met mensen die afgehaakt zijn en God niet meer zoeken en vinden in een kerk en in kerkelijke vieringen, die hen zo bang hebben gemaakt en de meest normale dingen hebben afgenomen. Kortom: jongeren komen genoeg mensen tegen die "vervreemd" zijn geraakt van God, en die vervreemding uitdragen. En die vervreemding maakt het vinden van God voor mensen, jonge mensen nú, moeilijk.

U kunt nu zeggen: "maar wij hebben ons christen-zijn en daarmee ons kerk-zijn toch voorgeleefd en beleefd". Dat zal uw kinderen zeker niet ontgaan, maar vergeet niet dat zij óók kinderen van déze tijd zijn en onder de invloed van deze tijd staan die sterker op hen kan inwerken dan het voorbeeld thuis, dichtbij. In mijn contact met jonge mensen kom ik kritiek over de Kerk tegen waarvan ik denk "waar halen jullie die veroordeling vandaan?" Zij praten na wat ze horen.

Er is zoveel te vertellen over alle het mooie dat de Kerk óók gedaan heeft en nog steeds doet en vanuit welke Bron ... (voorbeeld; bezoek hangjongeren aan mij met bezoek aan de kerk op eigen verzoek). Ik hoop, dat wij zó met onze jonge mensen in gesprek gaan. Niet verdedigend, en niet ontkennend wat verkeerd was, kleinmenselijk, maar als bewogen en betrokken mensen.

Wanneer die kwalijke sfeer rond God en Kerk werkelijk achter ons zal liggen, mogen we wéten dat er weer een ander tijdperk komt.

Ik hoop, dat wij blijven leven om de rijkdom van ons christen-zijn - die wij in ons bewaren - ondanks alles wat wij nu in de Kerk meemaken, overdragen in dat nieuwe tijdperk en voorleven precies zoals die familie uit Tsjechoslowakije, samen met zoveel anderen dáár, deed. En dáár is er een kentering van het getij gekomen.

Laat dat ons gebed zijn. Laten wij midden in deze tijd gaan staan, midden in het gemis en de zorgen die wij ervaren. Laten wij met onze kinderen en kleinkinderen in gesprek blijven! Niet verwijtend, niet dwingend, maar stil bij wat in hen omgaat, rustig sprekend over wat ons bezielt en laten zien wat voor goeds juist uit christenmensen is voortgekomen.

Wij zullen de leegte, het gemis, de donkerte in ons moeten toelaten; er in dúrven gaan staan. Dán – en dan alleen – overwinnen wij haar! Echt waar! Er is altijd weer die grote horizon, die men altijd weer ontdekken kan achter de rumoeren en verwarringen van deze tijd!